

BÓKASÍÐAN

bókur, bókur, bókur...

Klassikarin: Barnabókin fyrri tey vaksnu

Antoine De Saint-Exupéry, *Le Petit Prince*, 1946,
Týtt Alexander Kristiansen, Tann lítli prinsurin,
Egið forlag, 1980

Tíðarleysa ævintýrið um tann lítla prinsin frá gongustjørnuni B612 er ikki bara elskað av børnum kring allan heim, men eisini av teimum vaksnu. Hetta kemst kanska av, at tann lítli prinsurin talar til barnahjörtuni í okkum. Tað er eisini tað besta við bókini. Hon kann lesast fyrri børnunum ella bara fyrri eins egnu skyld.

Á ein sermerkthan hátt ferðast vit við tí lítla prinsinum á nógvum ymiskum gongustjørnum, og soleiðis lærir hann okkum, at uttan spurningar fær ein onki at vita, og ongin spurningur er ov tápuligur.

Tann lítli prinsurin er skrivað sum ein barnabók, men er eins áhugaverd hjá vaksnum at lesa, tí hon gevur lesaranum nakað at hugsa um. Hvussu einfalt alt kann vera, um ein brýtur for-dómsmúrarnar niður og lærir seg at liva við virðing fyrri øðrum skapningum her á jørð.

Bókin er týdd til 103 mál – eisini føroyskt, og er ein av kendastu barnabókunum í heiminum. Tá Antoine De Saint Exupéry skrivaði bókina, livdi hann í útlegd í USA, og einsemi og longsulin eftir móðirlandinum merkist týðiliga aftur í tekstinum.

Ein verður ongantíð ov gamal at lesa ævintýrið um tann lítla prinsin. Prinsin, sum bleiv til, tí Saint-Exupéry plagdi at sita og tekna lítlar dreingir og menn á pappírselepar, og á henda hátt føddist tann lítli prinsurin við tí gylta hárinum.

ib

Millum sagnir og krimisøgur

Næmingarnir í 1. q á Klaksvíkar H.F skeiði halda tað vera fínt at sleppa at savna seg um sagnir úr Norðoyggjum og fáa eina pausu frá øllum tí útlenska

Sjálvt um tey ikki øll eru beinleiðis bókaormar, feilar lesihugurin hjá næmingunum í 1. q á Klaksvíkar H.F skeiði onki. Og yndisbókurnar fevna um alt frá Hemingway til Oddvør Johansen

Á borðunum inni hjá 1. q á Klaksvíkar H.F skeiði liggja bunkar av tjykkri og tynri heftum og bíða hendan morgunin, vit eru farin inn at órógva tey í føroyskt-tímanum. Í staðin fyrri at fara í holt við enn eina skaldsøgu, hava næmingarnir hesuferð valt at lesa sagnir sum høvudsverk. Tey hava skipað seg í bólkar, sum fáa hvør sína søgn at arbeiða við. Og næstan bara hugflogið setur mark fyrri, hvussu tey velja at leggja úrslitið fram í tímanum.

Pausa frá tí útlenska

Sagnirnar, 1. q hevur valt at lesa, eru allar úr Norðoyggjum. Tær flestu kenna vit, so sum Beinta og Peter Arrebo, Guttorm í Múla, Páll Fangi og Rasmus í Haraldssundi og huldumaðurin, meðan aðrar eru minni kendar.

Mátin, sum 1. q nú fer at arbeiða við sagnunum, má sigast at vera rættiliga øðrvísi. Ein av treytunum er nevniliga, at tey leita sær íblástur uttan fyrri skúlan til endaligu framløguna í flokkinum. Bólkurin við søgnini um Beintu ætlar sær tí norð til Viðareiðis at taka ein stuttfilm upp inni á prestagarðinum í Onagerði, meðan onkur annar fer út at práta við fólk um pátrúgv og annað huldusligt og ganda-kent.

Men hví hevur 1. q valt at lesa sagnir, tá tað nú finst so nógv annað at velja ímillum, til dømis týðingar úr enskum, donskum o.s.fr?

- Kanska vit hava brúk fyrri eini pausu frá øllum tí útlenska. Hetta er í hvussu er ein finur máti at læra eitt sindur um sína egnu fortíð og mentan og at sleppa at lesa okkurt á føroyskum.

- Tær flestu av hesum sagnunum hava vit hoyrt sum børn, men ofta minnst man bara okkurt hæddarpunkt ella onkran ávísan persón, og kennir í grundini ikki sjálva søgugongdina. Og burtursæð frá, at søgurnar oftast eru hugtakandi í sær

sjálvum, er tað eisini stuttligt, at tað ber til at fara og hyggja at stöðunum, har alt hendi, eru tey í 1.q samd um.

Oddvør er cool

Sagnirnar eru eitt av teimum fyra høvdsverkunum, flokkurin velur og lesur í felag. Harumframt skulu tey lesa seks sjálvlisin verk, sum tey velja sjálv, har einasta treytin er, at tey eru týdd til føroyskt. Yndisbókurnar hjá 1. q eru rættiliga ymiskar. Onkur vil helst bara lesa krimisøgur, meðan Hemingway stendur ovast á listanum hjá onkrum øðrum, men onki bendir á, at tey eru so hugtakin av Harry Potter líknandi fantasisøgum, sum tey ungu annars sigast at vera í dag. Tey vilja nógv heldur lesa realistiskar søgur, og Oddvør Johansen er avgjørt ein av toppskorarnum.

- Oddvør er cool, tí søgurnar hjá henni eru spennandi og snúgvá seg um okkum sjálvi og okkara gerandisdag. Og so skrivar hon á einum máli, sum øll skilja, og tey flestu brúka. Tað er kanska tað besta, heldur ein av svornu Oddvør fjepparunum í flokkinum.

Viðmæli: Spreingiknøttar í smørkulluni

Anna V. Ellingsgaard

Kirsten Hammann, *Fra smørhullet*, Gyldendal, 2004

Júst sum í gomlu lesibókini eru Søren og Mette í *Fra smørhullet* so ræðuliga fitt og ræðuliga vanlig. Og júst sum flest onnur verða tey eisini skild. Tí situr 35 ára gamla Mette einsamøll í íbúðini og skrivar dagbók um sínar tankar um lívið, deyðan og meiningina við øllum. Í grundini hevur hon tað ikki so galið – fyrrverandi maðurin forsyrgir henni framvegis, men hon keðir seg. Hon átti kanska at byrja at dyrka vistfrøðiligt grønmæti ella hví ikki farið til Afrika at gera okkurt sjálvboðið arbeiði? Tað er so nógv, Mette burdi gjørt, men verðin er so ónd, so Mette vil helst bara sleppa at hyggja eftir “Nikolaj og Julie” og lesa Alt for Damerne.

Fra smørhullet er ikki bara enn ein bók um frustreraðu og for-kelaðu single kvinnuna av tí betra slagnum, sum bara kvaklast við, tá móttin skiftir. Heldur er hetta ein eyðkend Ham-mannsk, bitandi sarkastisk húð-fleingjan av ættarliðnum, sum hevur ein “lívssstíl” í staðin fyrri eitt lív og brúkar orð sum “kvalitetstíð” fyrri at verja rættin til ikki at geva sær tíð til at vera saman við sínum børnum. Mette er í veruleikanum so vanlig og keðilig, at hævundurin einastaðni grunar yvir, um tað yvirhøvur ber til at hava hana sum høvuðspersón í hesi bókini. Men tað ber til, meir enn so, tí við penninum hjá Kirsten Hammann verða sjálvt tær mest innantómu klichéirnar til hótandi spreingiknøttar, so tað verður alt annað enn fjálgt og hugnaligt niðri í smørkulluni hjá Mette.

Fra smørhullet var í uppskoti til Bókmentavirðisløn Norðurlandaráðsins í ár.

Bókatíðindi: Guddómiligt?

Simon Grotrian, *Melantonin*, Borgen, 2005

So er danski yrkjarin Simon Grotrian aftur á gøtuni við einum nýggjum yrkingasavni, *Melantonin*. Sum ikki einaferð klóra ummælarar sær í nakkanum, meðan teir gruna yvir, hvat Grotrian ætlar hesuferð. Kanska er heitið ein lykil, tí melantonin er evnið, sum fortelur okkum, nær vit skulu

sova og festir okkum í døgnrútmuni millum dag og nátt, ljós og myrkur. Á (nøkunlunda) sama hátt eru yrkingarnar bæði gerandisligar og guddómiligar, meðan tær ríða á markinum millum tað, vit kenna aftur, og slíkt, tað als ikki ber til at fata. Avgjørt ein avbjóðing fyrri lyrikkelskarar, ella sum T.A. Nexø á Information sigur: “Tað er gott, at danskar bókmentir hava Simon Grotrian. Tað er

eisini gott, at vit bara hava ein Simon Grotrian”

